

OFFICIELE OPENING VAN DE NIEUWE ZALEN

Toespraak op 3 juni 1986

Jackie VAN GOETHEM

Hoofd van het departement Invertebraten.

Mijnheer de Minister van Onderwijs,
Monsieur le Ministre de l'Education nationale,
Dames en Heren van de pers,
Dames en Heren,

Ik ben blij om vandaag het woord te mogen nemen, want het Instituut heeft U enig mooie dingen te tonen.

Drie nieuwe museumzalen met niet minder dan 70 toonkasten verdeeld over twee zalen met ongewervelden (zoals schelpdieren, koralen, insekten, schaaldieren, sponzen) en een zaal met mineralen en gesteenten.

Het past allereerst een woord van dank te richten tot de heer OLIVIER, Minister van Openbare Werken, die in 1977 zijn toestemming gaf om na een stilstand van bijna 25 jaar, het hoofdgebouw van dit Instituut verder af te werken. De regeringen volgden elkaar nogal snel op in die tijd, doch in september 1982 was hij net op tijd opnieuw minister van Openbare Werken, en kon in die functie de afgewerkte zalen plechtig openen.

Gerestaureerde gevels, vier volledige verdiepingen die wij in gebruik konden nemen voor museum, bibliotheek en opvoedende dienst, een sobere doch mooie hal, deze leszaal en hiernaast nog een groot auditorium, het gaf aan het Instituut de infrastructuur én de stimulans om naar het publiek toe te werken.

Diverse initiatieven werden ontplooid zoals : tijdelijke tentoonstellingen (die zeer afwisselend waren qua vorm en onderwerp), een vivarium van spinachtige dieren, voordrachten, filmvoorstellingen, vulgariserende publikaties en documentatie

RBINS

RBINS44677

BE RBINS ARCH GEN 1/3

BE RBINS ARCH GEN 1/3

én zeker niet te vergeten, de herwaardering van onze collectie Iguanodons. Dank zij deze waaier van activiteiten en dank zij een hardwerkende Opvoedende Dienst met daarbij nog het dynamisme van onze v.z.w. "De Vrienden van het K.B.I.N.", heeft het publiek opnieuw de weg gevonden naar de museumzalen van het Instituut. Tegelijk mogen wij ons verheugen in een groeiende belangstelling vanwege de media.

Eind van de zeventiger jaren begin '80 telden we slechts 32.000 à 35.000 bezoekers per jaar. In 1983 : bijna 70.000; in 1984 170.000. De Opvoedende Dienst (N & F) verzorgen 1.200 rondleidingen per jaar. Tijdens de eerste vijf maanden van dit jaar noteerden wij reeds 80.000 bezoekers, zonder dat er voor onze nieuwe zalen noemenswaardige publiciteit werd gemaakt. Dit jaar zullen wij de 200.000 wellicht ruim overschrijden.

Parallel met deze heropstanding hebben een aantal wetenschappelijke afdelingen van het Instituut zich enerzijds opgesteld voor de liefhebbers (dit is in feite een kentering die al ± 10 jaar aan de gang is) en anderzijds gekozen voor samenwerking met de universiteiten in gemeenschappelijke, vaak pluridisciplinaire, wetenschappelijke projecten.

Inzake kwaliteit van hun onderzoek staan ook de wetenschappers van het Instituut op een internationaal podium. Dat betekent allerminst dat zij vervreemden van onze maatschappij. Integendeel, op het K.B.I.N. is een kader werkzaam dat zeer goed aanvoelt dat de oriëntering van hun fundamenteel wetenschappelijk onderzoek best ook een maatschappelijke relevantie kan vertonen. Daarnaast zijn deze navorsers ook bereid een dienstverlening uit te bouwen, waarbij hun inzet voor de verwezenlijking van dit nieuwe museum een sprekend bewijs is.

x
x x

Graag wou ik nu, voor de tijd die mij nog rest, ingaan op de manier waarop wij onze nieuwe tentoonstellingen hebben verwezenlijkt, om te besluiten met enkele overwegingen.

Zoals gezegd kreeg het Instituut in september 1982 fonkelnieuwe zalen, doch de toonkasten of vitrines (150 in het totaal) werden slechts in 1984 geplaatst en pas in het voorjaar 1985 mochten wij ze gebruiken.

De plannen en voorontwerpen voor de inrichting der kasten werden gemaakt door het Wetenschappelijk Personeel van het Instituut : voor de zaal met mineralen door de afdeling Mineralogie en Petrografie, voor de zalen met ongewervelden door het departement Invertebraten dat de afdelingen Entomologie en Recente Invertebraten omvat.

En daar zaten we dan, vijf jaar geleden met onze laden boordevol plannen, maar met lege zalen en niemand om onze plannen uit te voeren. In 1982 werd dan gestart met een bescheiden ploeg van 5 B.T.K.-ers waaronder drie jonge afgestudeerden in grafische en plastische kunsten. Vinciane LOWIE had reeds enige museumervaring opgedaan in het Schoolmuseum te Gent; Patricia DE WIT en Willy LAUWENS hadden publicitair werk gedaan. Toen zij begonnen kregen ze een klein hoekje in een van onze laboratoria, twee schragen met een plank erop, drie stoelen en een telefoonboek : de gouden gids. Zo begon een nieuwe fase.

Op basis van onze plannen, wensen en dromen begonnen zij aan daden. Zij kozen de materialen (panelen, verven, inkten), de procédés en technieken, zij namen opties inzake esthetische vormgeving en uitwerking. Dit alles met in die beginperiode slechts 10.000 F per maand aan werkingsmiddelen. En je kunt nu wel elke frank in twee bijten, doch de som van twee helften blijft nog altijd één. Zonder overdrijving kan ik dan ook zeggen dat er grote, zeer grote moeilijkheden dienden overwonnen te worden, maar het belangrijkste was wellicht, deze mensen te kunnen behouden.

Wij hebben onze drie kunstenaars in 1983 nog een tijdje als Tewerkgestelde Werklozen in dienst gehad en uiteindelijk in 1984 vormden zij de kern van een nieuw, groot B.T.K.-project met 17 werknemers : licentiaten, regenten, grafische en plastische kunstenaars en een fotografe.

Dit nieuwe bloed heeft zeer bevruchtend gewerkt. Elke kunstenaar, elke wetenschapper had zijn eigen inbreng. Daarenboven was er af en toe hulp van een stagiair en zeer recent van enkele D.A.C.-ers. Het resultaat is 50 definitieve vitrines over ongewervelden en een 20-tal over mineralen en gesteenten. Om U toch enige visuele voorstelling te geven wou ik U graag enige dia's tonen wat het stellen van vragen straks eventueel kan vergemakkelijken.

Enerzijds heeft het B.T.K.-systeem voordelen : aan het K.B.I.N. zelf kost het niets en we kunnen daarenboven de gewenste opleidingen zelf specificeren, de kandidaten zelf selecteren en de meest geschikten aanwerven. Nadelen zijn evenwel dat de contracten slechts één jaar geldig zijn, dat een hernieuwing niet altijd evident is, maar vooral dat de financiële regeling voor de betrokkenen niet gunstig uitvalt, en zeker niet voor hen die in een B.T.K.-circuit blijven circuleren. Dit museumproject is nu eenmaal een project van lange duur. En één ding is zeker, zonder artistiek begaafde mensen gaat het niet. Dat er voor de komende jaren nog werk is voor 15 à 20 van deze kunstenaars staat buiten kijf. Daarom vind ik dat op zijn minst een aantal van deze mensen een beter statuut verdienen dan dat van B.T.K. of D.A.C.

Wanneer wij alle huidige en toekomstige oppervlakte aan museumzalen samentellen, komen wij tot meer dan 13.000 m². Wij zullen in dat opzicht behoren tot de grootste musea van natuurhistorie op wereldvlak. Maar vandaag wordt slechts 5% van deze oppervlakte geïnaugureerd. Er wacht ons dus nog een reusachtige taak. Misschien zijn er formules denkbaar om binnen een redelijke termijn te komen tot een vaste kern van museografen op het Instituut. Daaraan zouden dan op contractuele basis per project of per zaal bijkomende teams kunnen verbonden worden.

Mits een oordeelkundige spreiding in tijd en ruimte meen ik dat onze problemen zeker een oplossing kunnen krijgen.

De meest dringende behoefte lijkt mij te zijn de afwerking van de resterende vitrines over ongewervelden en mineralen, en de absolute noodzakelijkheid om onze pas werkloze B.T.K.-ers zo snel mogelijk weer te kunnen opvangen. Het zou onlogisch zijn om de gedane investeringen in personen en materiaal niet optimaal te doen renderen. Het zou daarenboven zonde zijn om het talent van deze B.T.K.-ers te verspelen.
